

Addendum examenreglement havo/vwo

Schooljaar 2021-2022

voorlopige vaststelling directeur/bestuurder	21/03/2022	Proces/document eigenaar	E. Voorberg
MR: Personeelsgeleding instemming / ~~advisering~~ /informatie Oudergeleding instemming / ~~advisering~~ /informatie Leerlinggeleding instemming / ~~advisering~~ /informatie	24/03/2022	Versienummer	13.0
definitieve vaststelling directeur/bestuurder	25/03/2022	Communicatie	
Ingangsdatum	25/03/2022	Website	Ja/ ~~Nee~~
Evaluatie	n.v.t.	Esdal Drive: Leidinggevenden Medewerkers	~~Ja~~ /Nee ~~Ja~~ /Nee

Versie beheer:

Versie	Actie	Datum
12.1	Eerste concept Bert Kroesen	17-03-2022
12.2	Tweede concept t.b.v. KD en MR	18-03-2022
12.3	Instemming MR	24-03-2022
13.0	Vaststelling directeur/bestuurder	25-03-2022

Addendum examenreglement havo/vwo, schooljaar 2021-2022

Artikel 1: Algemeen

Dit addendum vormt een onverbrekelijk geheel met het Eindexamenbesluit en het Examenreglement havo/vwo, schooljaar 2021-2022 (versienummer 12.0), hierna: “*Examenreglement*”. Gedefinieerde begrippen in dit addendum hebben dezelfde betekenis als de gedefinieerde begrippen in het Examenreglement.

Van toepassing is het *Servicedocument examens 2021-2022* van OCW, versie 16-02-2022, dat als bijlage aan dit addendum is aangehecht (./.).

Naar aanleiding van de aanvullende maatregelen voor het eindexamen, zoals aangekondigd in de door het Ministerie van OCW verstuurd Kamerbrieven van 17 december 2021, 24 januari 2022 en 16 februari 2022, wordt het Examenreglement als volgt aangepast.

Artikel 2: Herkansingen

Volgens het gestelde in de artikelen 19.1 en 19.2 van het Examenreglement.

Artikel 3: Aanvullende maatregelen t.a.v. centraal examen (Kamerbrief 17 december 2021)

1. Een kandidaat heeft de mogelijkheid om het centraal examen te spreiden over twee tijdvakken bestaande uit een eerste tijdvak voor eerste afnames en een tweede tijdvak voor eerste afnames en herkansingen.
2. Het tweede tijdvak wordt uitgebreid van vier naar tien dagen. Daarmee kunnen kandidaten die in het eerste tijdvak ziek zijn of in quarantaine zitten een deel van of het volledige centrale examen afleggen in het tweede tijdvak. Het biedt kandidaten die vanwege achterstanden meer tijd nodig hebben voor de voorbereiding van het centraal examen voor een of meer vakken, ook de mogelijkheid om het centraal examen te spreiden over het eerste en tweede tijdvak.
3. Een kandidaat die opgaat voor het diploma krijgt een extra herkansingsmogelijkheid (twee in plaats van één). Hij kan dit zowel in het tweede als in het derde tijdvak doen.
4. Er komt een 4-daags derde tijdvak (herkansingstijdvak) op de scholen na het tweede tijdvak waarin kandidaten die (een deel van) het centraal examen afleggen in het tweede tijdvak, examen kunnen herkansen in het derde tijdvak; kandidaten die voor een of meerdere vakken het centraal examen afleggen, kunnen ook in dit extra derde tijdvak hun eventuele herkansingen afleggen.

Artikel 4: Aanvullende maatregelen t.a.v. centraal examen (Kamerbrief 24 januari 2022)

Bij de vaststelling van de uitslag wordt, indien dat nodig is om een kandidaat te laten slagen, het eindcijfer van één vak, niet zijnde een kernvak, buiten de bepaling van de definitieve uitslag gehouden. Het volledige eindexamen moet wel zijn afgelegd alvorens gebruik gemaakt kan worden van deze mogelijkheid. Op de cijferlijst bij het diploma worden alle resultaten vermeld, ook het resultaat van het vak dat bij de uitslagbepaling buiten beschouwing is gelaten.

(volgt aanhechting *Servicedocument 16 februari 2022*)

Service document examens 2021-2022

Versie 16 februari 2022

Inleiding

Met dit servicedocument ontvangen scholen informatie over het eindexamen en staatsexamen in schooljaar 2021-2022. In dit document worden de in de Kamerbrieven van 24 januari en van 16 februari aangekondigde extra maatregelen toegelicht samen met de eerder aangekondigde maatregelen uit de Kamerbrief van 17 december 2021. Onderstaande informatie is van toepassing op alle leerlingen (regulier voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, vavo en staatsexamen) die dit schooljaar het eindexamen in één of meerdere of alle vakken afleggen.¹

Let op: Dit zijn de maatregelen in schooljaar 2021-2022. Gebruik dit servicedocument en niet de verouderde versie van vorig schooljaar. Bij eventuele wijzigingen wordt de meest actuele informatie op Rijksoverheid.nl gedeeld.

Samenvatting maatregelen eindexamen 2021-2022

- Het schoolexamen (of het college-examen in het geval van het staatsexamen) en het centraal examen gaan dit schooljaar beide door met uitzondering van het centraal examen in de beroepsgerichte profielvakken op het vmbo (het cspe).
- Wel zijn er een aantal aanvullende maatregelen genomen ten aanzien van het eindexamen:
  - I. In examenjaar 2022 wordt de mogelijkheid geboden om het eindcijfer van één vak niet te betrekken bij de uitslagbepaling. Dit mag geen kernvak zijn. Deze mogelijkheid kan alleen worden ingezet als het volledige eindexamen is afgelegd, dit schooljaar een uitslag wordt bepaald en de leerling door inzet van deze maatregel alsnog kan slagen. Op de cijferlijst bij het diploma worden alle resultaten vermeld, ook het resultaat van het vak dat bij de uitslagbepaling buiten beschouwing is gelaten. Het vervolgonderwijs kan geen aanvullende toelatingsconsequenties verbinden aan deze cijferlijst.
  - II. Het tweede tijdvak is uitgebreid van vier naar tien dagen. Daarmee krijgen leerlingen de mogelijkheid om het centraal examen van een of meerdere vakken te spreiden over het eerste en tweede tijdvak als zij vanwege leervertragingen of een andere reden meer tijd nodig hebben voor de voorbereiding op het examen. Ook biedt de uitbreiding van het tweede tijdvak ruimte aan leerlingen die in het eerste tijdvak ziek zijn of in quarantaine zitten om een deel of het volledige centraal examen af te leggen in het tweede tijdvak. Een gevolg van deze maatregel is dat de datum waarop de uitslag van het examen bekend wordt gemaakt voor een deel van de vmbo-leerlingen, namelijk de vmbo-bb en vmbo-kb leerlingen die deelnemen aan de flexibele en digitale examens, op een later moment is dan voor andere leerlingen;
  - III. Er komt een herkansingstijdvak (derde tijdvak) op de eigen vo-school waarin eindexamenkandidaten centrale examens kunnen herkansen. Dit geldt niet voor het

---

¹ Waar in dit document wordt gesproken over leerlingen of kandidaten worden ook de studenten van het vavo bedoeld.

- IV. Eindexamenkandidaten die opgaan voor het diploma krijgen een extra herkansingsmogelijkheid voor het centraal examen (zij mogen twee vakken in plaats van één vak herkansen). Zij kunnen dit zowel in het tweede als het derde tijdvak doen. Het is niet mogelijk om twee keer hetzelfde vak te herkansen. De herkansingsregeling voor staatsexamenkandidaten die opgaan voor een diploma is ook uitgebreid. Alle examenonderdelen (college-examen en centraal examen) van twee vakken kunnen worden herkanst als de kandidaat daarmee alsnog kan slagen voor het diploma. Zie pagina 10 van dit document voor een uitgebreide toelichting voor staatsexamenkandidaten;
- V. Het beroepsgerichte profielvak in het vmbo wordt dit schooljaar afgesloten met een schoolexamen. Het resultaat van dit schoolexamen wordt betrokken in de toepassing van de 5,5-regel;
- VI. De afnameperiode voor de flexibele en digitale centrale examens, het beroepsgerichte profielvak en de beroepsgerichte keuzevakken is verlengd tot en met 22 juli.

Toelichting maatregelen eindexamen 2021-2022

I. Niet betrekken van het eindcijfer van één vak bij de uitslagbepaling in het regulier onderwijs en het vavo

- Bij de vaststelling van de uitslag kan, indien dat nodig is om de leerling te laten slagen, het eindcijfer van één vak buiten de bepaling van de definitieve uitslag worden gelaten. Dit vak mag géén kernvak zijn. Zie het hoofdstuk over het staatsexamen voor de toepassing van deze maatregel voor staatsexamenkandidaten.
- Kernvakken verschillen per schoolsoort. Voor het vmbo is Nederlands een kernvak, voor het havo en vwo zijn Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde (A, B of C) kernvakken. Voor havo C&M leerlingen geldt dat als zij wiskunde kiezen, dit vak voor hen een kernvak is.² Voor vmbo-leerlingen geldt dit niet, daar is altijd alleen Nederlands een kernvak.³
- De uitslag wordt bij toepassing van deze maatregel bepaald conform de bestaande regels (artikel 49 en 50 Eindexamenbesluit VO), alleen met een vak minder. Na het buiten beschouwing laten van een niet-kernvak blijft de bestaande slaag-zakregeling van kracht voor alle overige vakken (artikel 49 en 50 Eindexamenbesluit VO), waaronder:
  - de kernvakkenregel;
  - het gemiddelde van de overige centrale examens moet minimaal een 5,5 zijn (anders dan andere jaren wordt het SE-cijfer van het beroepsgerichte profielvak in het vmbo betrokken bij deze berekening), en
  - het overgebleven onvoldoende(s) cijfer(s) indien nodig gecompenseerd wordt door voldoende hoge andere cijfers. Hierbij geldt dat de bestaande regels voor compensatie worden toegepast, alleen met een vak minder.
- De mogelijkheid om een vak niet te betrekken bij de uitslagbepaling staat los van de herkansingsmogelijkheden. Ook na het afleggen van een herkansing kan het eindcijfer van één (niet kern-)vak buiten beschouwing worden gelaten.
- Op de cijferlijst bij het diploma worden alle resultaten vermeld, ook de resultaten van het vak dat bij de uitslagbepaling buiten beschouwing is gelaten.
- Deze maatregel is alleen van toepassing op leerlingen voor wie in het schooljaar 2021-2022 een uitslag wordt bepaald. Wanneer één vak buiten beschouwing wordt gelaten betekent dit dat het volledige eindcijfer, en de onderliggende SE- en CE-resultaten, buiten

---

² Voor de havo C&M-leerling geldt wel dat wanneer zonder wiskunde een volledig vakkenpakket kan worden gevormd, wiskunde buiten beschouwing mag worden gelaten op basis van art. 48 lid 3 van het EBVO. Dit kan echter niet via de hier toegelichte maatregel.

³ Behalve voor vmbo-leerlingen op de BES-eilanden, deze hebben geen kernvakken.

beschouwing blijft in de uitslagbepaling. Het is niet mogelijk om, wanneer een vak zowel een schoolexamen als centraal examen heeft, slechts één van deze onderdelen weg te laten bij de uitslagbepaling.

- Het achterwege laten van het eindcijfer van een vak is alleen toegestaan als de leerling voor alle vakken het volledige eindexamen heeft afgelegd, dus zowel het schoolexamen én (wanneer van toepassing) het centraal examen. Niet alle vakken hoeven in 2022 te zijn afgelegd.
- Daarnaast moet het vakkenpakket van de leerling in zijn geheel (inclusief het vak dat niet wordt meegenomen bij het bepalen van de uitslag) een volledig eindexamen vormen. De mogelijkheid om het eindcijfer van een vak achterwege te laten in de uitslagbepaling kan dus niet worden gebruikt om een verkeerd of onvolledig vakkenpakket te compenseren.
- Het achterwege laten van een vak heeft geen invloed op het profiel of de schoolsoort (bijv. gymnasium) dat de leerling haalt.
- De maatregel kan worden toegepast op elk examenvak dat geen kernvak is. Het kan ook worden toegepast op een profiel- of schoolsoortbepalend vak. Dit vak hoeft geen centraal examen te hebben. Wanneer het gaat om een vak (of onderdeel) dat valt binnen het combinatiecijfer dan wordt alleen het eindcijfer van het betreffende vak of onderdeel weggelaten. Voor de uitslagbepaling wordt het combinatiecijfer berekend zonder dit vak.
- Voor de beroepsgerichte keuzevakken in het vmbo geldt eveneens dat één van deze vakken buiten beschouwing kan worden gelaten, en niet het hele combinatiecijfer ofwel het gemiddelde van de keuzevakken. Voor de gemengde leerweg geldt dat de weging van de beroepsgerichte vakken wordt gebaseerd op de vakken waaraan is deelgenomen en waarvan de cijfers ook op de cijferlijst zichtbaar zijn. Als een vak (het beroepsgerichte profielvak of het beroepsgerichte keuzevak) buiten beschouwing wordt gelaten tellen de overige vakken nog steeds even vaak mee als ze deden voordat het vak buiten beschouwing werd gelaten. Hieronder wordt geschetst wat dit betekent voor een leerling die het beroepsgerichte profielvak en twee keuzevakken volgt:
  - Als het beroepsgerichte profielvak buiten beschouwing wordt gelaten: beide keuzevakken tellen één keer mee, het totaal wordt gedeeld door twee.
  - Als één van de keuzevakken buiten beschouwing wordt gelaten: het profielvak telt twee keer mee, het overige keuzevak één keer, het totaal wordt gedeeld door drie.
- Als een leerling het eindexamen vmbo-tl in zeven algemeen vormende vakken aflegt of het eindexamen vmbo-gl met zes algemeen vormende vakken heeft afgelegd, dan heeft de leerling doorstroomrecht naar de havo. Ook als in het geval van de zeven of zes vakken het resultaat van één vak buiten beschouwing wordt gelaten, heeft de leerling nog steeds dit doorstroomrecht. De leerling heeft immers een diploma behaald op basis van een extra vak. Als de leerling eindexamen vmbo-tl in zes vakken of vmbo-gl in vijf algemeen vormende vakken plus een beroepsgericht programma heeft afgelegd, kan de school nadere eisen stellen aan de doorstroom naar de havo.

II. Uitbreiding tweede tijdvak en spreiding over de tijdvakken

- Het tweede tijdvak wordt voor alle leerlingen uitgebreid van vier naar tien dagen (m.u.v. vmbo-bb en -kb leerlingen die deelnemen aan de flexibele en digitale examens; daarbij wordt niet gewerkt met tijdvakken).
- Leerlingen die tijdens het eerste tijdvak ziek zijn of in quarantaine moeten, kunnen een deel van het centraal examen of het volledige centraal examen afleggen in het tweede tijdvak. Daarnaast is het net als in andere jaren mogelijk om in het tweede tijdvak centrale examens te herkansen.
- Ook is het mogelijk om het centraal examen te spreiden over het eerste en het tweede tijdvak. Het kan voorkomen dat een leerling kampt met vertragingen voor een of meerdere vakken als gevolg van bijvoorbeeld lesuitval of ziekte en daardoor meer voorbereidingstijd voor deze vakken nodig heeft. In een dergelijke situatie of als een leerling dat om een andere reden wenst, kan de eerste afname van het centraal examen van deze vakken voor deze individuele leerling worden doorgeschoven naar het tweede tijdvak. Zo kan een deel van de centrale examens worden afgelegd in het eerste tijdvak en het andere deel in het

tweede tijdvak. De mogelijkheid om het centraal examen te spreiden over het eerste en het tweede tijdvak geldt ook voor staatsexamenkandidaten. Zie het hoofdstuk over het staatsexamen voor een uitgebreidere toelichting.

- De keuze voor het spreiden van het centraal examen ligt bij de leerling, maar uiteraard in goed overleg met de (vak)docent of mentor. Als een leerling voor een of meerdere vakken in het tweede tijdvak voor het eerst wil opgaan, geeft de leerling dit uiterlijk 22 april 2022 bij de school aan. De school stelt de leerling in staat om in het tijdvak van zijn of haar voorkeur op te gaan voor de eerste kans van het centraal examen van het betreffende vak. Als een leerling zich later dan 22 april meldt bij de school, of zich niet bij de school meldt, besluit de school in welk tijdvak de leerling de centrale examens aflegt. Staatsexamenkandidaten geven hun keuze individueel of via een vso-school door aan DUO.
- Als de leerling geen keuze heeft doorgegeven of zich later dan 22 april meldt, dan laat de school uiterlijk 29 april aan de leerling weten welke vakken de leerling in het eerste en/of het tweede tijdvak aflegt.
- Het is verstandig om leerlingen goed en tijdig te informeren over de mogelijke gevolgen van het gebruikmaken van de spreidingsmogelijkheden. De leerling kan extra voorbereidingstijd creëren door centrale examens voor de eerste keer niet in het tweede tijdvak te maken, maar de leerling neemt daarmee ook een risico.
- Indien de leerling dat wil, mag de eerste afname van vakken en de herkansing(en) van andere vakken in het tweede tijdvak gecombineerd worden. De leerling kent in dat geval nog niet de volledige uitgangspositie voor alle vakken. Om die reden is het verstandig dat de leerling een zorgvuldige afweging maakt, eventueel samen met de docent of mentor. Een verkeerde keuze geeft geen recht op een extra herkansing. Bij constatering van een, achteraf, verkeerd gemaakte keuze is ongeldig verklaren van het examen niet toegestaan.
- De resultaten van het schoolexamen worden net als in een regulier schooljaar uiterlijk tien kalenderdagen voor de start van het eerste tijdvak aangeleverd. Ook als een leerling de eerste kans van het centraal examen van een vak heeft doorgeschoven naar het tweede tijdvak.
- Het kan gebeuren dat een leerling als gevolg van bijvoorbeeld ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak. In dat geval kan het bevoegd gezag, net als in een regulier schooljaar, besluiten dat er meer tijd aan de leerling wordt geboden om het schoolexamen af te ronden (dus na de start van het eerste tijdvak). Daarbij geldt de regel dat het schoolexamen van een vak volledig moet zijn afgesloten voordat de leerling voor het eerst opgaat voor het centraal examen van het betreffende vak (eerste of tweede tijdvak).
- Het uitgebreide tweede tijdvak is van 13 tot en met 24 juni 2022. De N-termen worden op 1 juli bekendgemaakt. Het rooster van het tweede tijdvak is in januari door het CvTE bekendgemaakt op Examenblad. Scholen hebben hierover een mailing via Examenblad ontvangen.

III. Herkansingstijdvak (derde tijdvak) op school voor regulier onderwijs en vavo

- Er komt een derde tijdvak op de eigen school (met uitzondering van de aangewezen vakken) waarin leerlingen kunnen herkansen. Dit geldt niet voor staatsexamenkandidaten.
- De examens in dit herkansingstijdvak worden afgenomen op de school zelf. Dit tijdvak vindt plaats van 5 tot en met 8 juli 2022, waarmee er één week overlap ontstaat met de start van de zomervakantie van regio midden. De N-termen worden bekendgemaakt op 14 juli. Over dit rooster worden scholen uiterlijk in maart via de Maartaanvulling op de Februari- en Septembermededeling geïnformeerd door het CvTE.
- Leerlingen mogen kiezen of ze hun herkansingen in het tweede of derde tijdvak maken. Wacht een leerling tot het derde tijdvak, dan neemt hij hiermee wel een risico, omdat het kan gebeuren dat hij tijdens het derde tijdvak ziek is of in quarantaine moet.

IV. Extra herkansing

- Alle leerlingen die opgaan voor het diploma in schooljaar 2021-2022 (regulier v(s)o, vavo en staatsexamen) kunnen het centraal examen van twee verschillende vakken herkansen.

In een regulier examenjaar kan het centraal examen van één vak worden herkanst. Zie pagina 10 voor een uitgebreide toelichting op de maatregelen voor het staatsexamen.

- De extra herkansing kan alleen worden ingezet voor vakken die in schooljaar 2021-2022 worden afgesloten (dit geldt specifiek voor studenten van het vavo en staatsexamenkandidaten). Een uitzondering geldt voor leerlingen in het regulier vo die eerder in het (voor)-voorlaatste jaar een vak vervroegd hebben afgesloten. Wanneer zij bijvoorbeeld in het schooljaar 2020-2021 vervroegd examen in één of meerdere vakken hebben gedaan, en dit niet naar wens hebben kunnen afronden, kunnen zij voor het reeds afgesloten vak een van de twee herkansingen inzetten. Dit is echter niet toegestaan als het examen van het betreffende vak al in schooljaar 2019-2020 is afgelegd en de kandidaat toen voor dit vak al een RV-toets heeft gemaakt en dit vak dus al heeft herkanst.
- Net als in een regulier schooljaar geldt het hoogst behaalde cijfer (behaalt bij de herkansing of het eerder afgelegde centraal examen).
- De extra herkansing geldt ook voor de leerlingen die digitale centrale examens vmbo-bb en/of -kb afleggen. Binnen de afnameperiode, die loopt tot en met 22 juli, kunnen de scholen de afnames van de (extra) herkansingen zelf inplannen.

V. Beroepsgerichte profielvakken en het cspe

- Het beroepsgerichte profielvak wordt in schooljaar 2021-2022 afgesloten met een volledig schoolexamen. Het cspe komt te vervallen. Alle deeltaken van het examenprogramma moeten in elk geval onderdeel zijn van het PTA en dus ook het schoolexamen. Dit vraagt een aanpassing van het PTA als niet alle deeltaken binnen het huidige PTA worden getoetst.
- Het eindcijfer voor het beroepsgerichte profielvak wordt gebaseerd op het resultaat voor het schoolexamen. Het SE-cijfer op één decimaal voor dit vak wordt - in plaats van het cijfer voor het cspe - betrokken bij de toepassing van de 5,5-regel.
- Het cspe 2022, dat is komen te vervallen, wordt beschikbaar gesteld aan de scholen door het CvTE. Scholen worden dringend opgeroepen dit materiaal te benutten voor de schoolexamens in de beroepsgerichte profielvakken. Meer informatie over het gebruik van (delen van) het cspe is te vinden in de brochure *Examinering Beroepsgerichte profielvakken 2022* van het CvTE.
- De afnametermijn van het beroepsgerichte profielvak is verlengd tot 22 juli.
- Voor leerlingen die in schooljaar 2021-2022 in hun voorlaatste (derde) leerjaar zitten en in dit jaar het beroepsgerichte profielvak afsluiten, geldt ook het schoolexamencijfer als eindcijfer. Als zij in hun vierde leerjaar (schooljaar 2022-2023) het beroepsgerichte profielvak willen herkansen, leggen zij in schooljaar 2022-2023 het profielvak-cspe af.
- Voor leerlingen die in schooljaar 2020-2021 in het voorlaatste (derde) leerjaar zaten en in dat jaar het beroepsgerichte profielvak hebben afgesloten en dat in schooljaar 2021-2022 willen herkansen, geldt dat zij dit schooljaar recht hebben op een herkansing mits zij nog geen gebruik hebben gemaakt van dit herkansingsrecht in het voorgaande schooljaar. De school voorziet in deze herkansing en neemt deze herkansingsmogelijkheid op in het PTA.
- Met het vervallen van het cspe, vervalt ook de reguliere procedure voor het herkansen van het beroepsgerichte profielvak. Scholen moeten daarom voorzien in een herkansing van het beroepsgerichte profielvak, ook als dit normaal gesproken geen onderdeel van het PTA van dit vak is. Zie pagina 7 van dit document over het aanpassen van het PTA gedurende het schooljaar. Om recht te doen aan de verantwoordelijkheidsverdeling bij het schoolexamen wordt alleen vastgelegd dat het moet gaan om een herkansing die een significant onderdeel van het schoolexamen omvat. Bij de inrichting van deze herkansingsmogelijkheid moeten scholen leerlingen een reële mogelijkheid bieden om hun eindcijfer te verbeteren.

Aanvullende informatie

Aangepaste examentrajecten

Voor leerlingen die een aangepast examentraject afleggen, gelden de volgende regels:

Gespreid examen zoals bedoeld in artikel 59 van het Eindexamenbesluit VO

- Leerlingen die gespreid examen afleggen hebben in de reguliere situatie ieder jaar van het gespreid examen één herkansingsmogelijkheid voor de vakken waarin zij in dat schooljaar het eindexamen hebben afgelegd. Dit examenjaar is dat anders. Let op: onderstaande informatie wijkt af van de informatie over het gespreid examen uit het Servicedocument examens 2021.
- Leerlingen die in schooljaar 2021-2022 in het eerste jaar van het gespreid examen zitten en vakken afronden, hebben dit schooljaar recht op het herkansen van twee centrale examens. Volgend schooljaar (het tweede jaar van het gespreid examen) kunnen deze leerlingen deelnemen aan één herkansing voor het centraal examen uit dat jaar.
- Leerlingen die in schooljaar 2021-2022 in het tweede jaar van het gespreid examen zitten, krijgen in schooljaar 2021-2022 de mogelijkheid om voor twee vakken waarin ze dit jaar centraal examen doen, het centraal examen te herkansen. Dat geldt ook voor leerlingen die vorig jaar al gebruik hebben gemaakt van de tweede herkansing. Ook kunnen deze leerlingen gebruik maken van de mogelijkheid om het eindcijfer van één (niet kern) vak buiten beschouwing te laten bij de uitslagbepaling.

Vervroegd examen in (voor)-voorlaatste leerjaar zoals bedoeld in artikel 37a van het Eindexamenbesluit VO

- Alle leerlingen mogen in het voor- of (voor)-voorlaatste leerjaar al eindexamen doen in één of meerdere vakken. Dit is in schooljaar 2021-2022 niet anders.
- De extra herkansingsmogelijkheid geldt alleen voor leerlingen die in schooljaar 2021-2022 opgaan voor het diploma. Net als in de reguliere situatie hebben leerlingen die vervroegd examen doen in één of meerdere vakken in totaal één mogelijkheid tot herkansing van een centraal examen. De extra herkansingsmogelijkheid die specifiek geldt voor dit schooljaar, geldt dus niet voor leerlingen die in het (voor)-voorlaatste leerjaar zitten en in 2021-2022 één of meerdere vakken afsluiten, maar pas in een volgend schooljaar opgaan voor het diploma (m.u.v. leerlingen die gespreid examen afleggen).
- Leerlingen die in schooljaar 2021-2022 opgaan voor het diploma en in een eerder schooljaar vervroegd examen hebben gedaan, hebben dit schooljaar wel recht op twee herkansingen, tenzij ze vorig jaar het vervroegd afgesloten vak al hebben herkanst. Dan resteert er nog één herkansing.

Vakken op een hoger niveau zoals bedoeld in artikel 51a van het Eindexamenbesluit VO

- Net als in ander jaren mogen leerlingen ook dit schooljaar eindexamen doen in een vak op een hoger niveau. Leerlingen moeten daarbij zoals altijd voldoen aan het PTA van dat vak op het hogere niveau.
- Ook voor leerlingen die één of meer vakken afleggen op een hoger niveau geldt dat zij recht hebben op het herkansen van het centraal examen van twee vakken.
- Leerlingen die na het afleggen van het centraal examen op een hoger niveau willen terugvallen naar hun geëigende niveau hebben, net als in een regulier jaar, de mogelijkheid het centraal examen in het betreffende vak opnieuw af te leggen op het geëigende niveau. Dit geldt niet als een van de twee herkansingen. Deze leerlingen hebben dus nog twee mogelijkheden tot herkansing van het centraal examen. De herkansingen komen naast de mogelijkheid om het centraal examen alsnog op het eigen niveau te maken als onderdeel van de terugvaloptie.

Leerwerktraject en doorlopende leerroute

- De maatregelen die dit jaar van toepassing zijn, gelden ook voor deelnemers aan het leerwerktraject en de doorlopende leerroute.

Aanpassing normeringsmethodiek

- Het CvTE heeft aangegeven dat ze, net als vorig jaar, bij het centraal examen niet op de gebruikelijke manier kan komen tot de technische N-term. Het CvTE zal daarom weer een aanpak hanteren die daar zo dicht mogelijk in de buurt komt. De manier waarop reacties op het centraal examen, van leerlingen via het LAKS en van docenten via de Examenlijn worden betrokken bij het vaststellen van de N-term is niet anders dan als in andere jaren als er wel op een reguliere wijze genormeerd werd.
- Het CvTE zorgt ervoor dat de normering ook dit jaar recht doet aan de prestaties van leerlingen, waardoor leerlingen terecht een voldoende of onvoldoende behalen. Ook zorgt het CvTE ervoor dat de eisen die gesteld worden aan leerlingen zo veel mogelijk gelijk blijven aan de eisen van de jaren vóór de coronapandemie.
- De informatie over de normering van het centraal examen in schooljaar 2021-2022 is in januari op Examenblad gepubliceerd.

Aanpassen PTA en Examenreglement

- Na vaststelling van het Examenreglement voor 1 oktober is het in beginsel niet mogelijk om het Examenreglement te wijzigen. Er kunnen dit jaar echter onvoorziene omstandigheden zijn waardoor een wijziging toch noodzakelijk is. Dit geldt ook voor een eventuele wijziging van het PTA.
- Voor het vaststellen van het gewijzigde PTA en/of Examenreglement dient de reguliere procedure opnieuw te worden doorlopen, inclusief advies van de examencommissie en instemming van de MR, voor het vaststellen van het PTA en Examenreglement.
- Leerlingen, ouders⁴ en de inspectie dienen altijd per ommekeer over een wijziging van het PTA en/of Examenreglement actief geïnformeerd te worden. De inspectie wordt door de school geïnformeerd door een mailbericht te zenden aan examenloket@duo.nl. Daarbij moet het volgende worden doorgegeven: welk (deel van het) PTA het betreft (klas, jaar, schoolsoort), reden van wijziging, welke wijziging het betreft, dat de MR heeft ingestemd en dat de wijziging niet in het nadeel van de leerlingen is. Het gewijzigde PTA wordt vervolgens in het Internetschooldossier geüpload.

Dit is opnieuw een bijzonder examenjaar. De oproep aan scholen is om op een verantwoordelijke en zorgvuldige manier om te gaan met de geboden ruimte (zoals het aanpassen van het Examenreglement en/of het PTA) in het belang van de leerlingen en de waarde van het diploma.

Uitslagbepaling, diploma en cijferlijsten

Uitslagbepaling

- Er worden geen aanpassingen gedaan aan de uitslagbepaling met uitzondering van de mogelijkheid om de resultaten van één vak, niet zijnde een kernvak, buiten beschouwing te laten bij de uitslagbepaling en de aanpassing van de wijze waarop de 5,5-regel wordt ingevuld in het vmbo-bb, -kb en -gl.
- Bij de bepaling van de uitslag voor leerlingen in vmbo-bb, -kb en -gl wordt het resultaat dat is behaald voor het beroepsgerichte profielvak (het schoolexamen cijfer afgerond op één decimaal) meegenomen bij het rekenkundig gemiddelde van de bij het centraal examen behaalde cijfers (de 5,5-regel). Alleen wanneer dit rekenkundig gemiddelde minimaal een 5,5 is kan de leerling slagen.
- Een uitzondering geldt voor de kandidaten die in schooljaar 2019-2020 al één of meerdere vakken die normaal een CE kennen, met een schoolexamen (of college-examen) hebben afgesloten. Voor hen geldt de 5,5-regel niet.

---

⁴ Of degene die het gezag heeft over een minderjarige leerling.

- Ook in examenjaar 2022 is het mogelijk om het diploma met het *judicium cum laude* te behalen. Hiervoor zijn de reguliere voorwaarden van toepassing. Dat wil zeggen dat de bepaling ook dit jaar plaatsvindt op basis van het geheel van het afgelegde eindexamen.

Registratie resultaten in ROD (voorheen BRON)

- De resultaten voor het schoolexamen moeten, net als in reguliere jaren, uiterlijk tien kalenderdagen voor de aanvang van het eerste tijdvak worden aangeleverd. Deze aanlevertermijn geldt zowel voor leerlingen die in het eerste tijdvak opgaan voor het centraal examen, als voor leerlingen die in het tweede tijdvak voor het eerst opgaan voor het centraal examen van één of meerdere vakken.
- Deze aanlevertermijn geldt ook voor het aanleveren van de eindcijfers en beoordelingen voor vakken die met alleen een schoolexamenonderdeel worden afgesloten.
- De resultaten voor het schoolexamen van vakken die flexibel en digitaal worden afgesloten (vmbo-bb en -kb) moeten in ROD worden aangeleverd uiterlijk tien kalenderdagen voor afname van het betreffende centraal examen.
- Net als in een regulier examenjaar heeft het bevoegd gezag ook dit schooljaar de mogelijkheid om een leerling toe te staan om het schoolexamen na aanvang van het eerste tijdvak af te ronden. Het bevoegd gezag kan dit toestaan als een leerling als gevolg van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meerdere vakken niet heeft kunnen afsluiten. Het resultaat voor het schoolexamen dient altijd voor de afname van het CE van het betreffende vak te zijn aangeleverd.

Diploma en cijferlijst

- De cijferlijst heeft in schooljaar 2021-2022 dezelfde vorm als in andere jaren. De resultaten voor het vak dat niet wordt betrokken bij de uitslagbepaling worden altijd vermeld op de cijferlijst. Hierbij hoeft er op de cijferlijst geen specifieke verwijzing te zijn naar een bij de uitslagbepaling buiten beschouwing gelaten vak.
- Wanneer een vak buiten beschouwing wordt gelaten dat deel uitmaakt van een combinatiecijfer, wordt het combinatiecijfer berekend zonder het eindcijfer van dit vak.

Data examens voorgezet onderwijs 2022

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de planning van de tijdvakken van de centrale examens en het moment van bekendmaking van de N-termen per tijdvak. Zoals toegelicht in de Kamerbrief *Besluit eindexamen voortgezet onderwijs 2022* van 17 december 2021 is een gevolg van de aanpassing van de examenplanning dit schooljaar (de uitbreiding van het tweede tijdvak en het derde tijdvak op de scholen) dat de uitslagdatum van het eerste tijdvak voor een deel van de vmbo-leerlingen op een ander moment dan de uitslagdatum van de andere leerlingen. Vmbo-leerlingen die deelnemen aan de flexibele en digitale centrale examens horen de uitslag op 15 juni. De andere leerlingen horen de uitslag op 9 juni. Aangezien er voor de flexibele en digitale examens maar één keer een N-term bekend wordt gemaakt, speelt dit niet in het tweede en derde tijdvak.

Examenrooster centrale examens regulier voortgezet onderwijs en vavo		
Tijdvak	Afnamedagen	Bekendmaking N-termen (uitslag)
Tijdvak 1: Eerste afnames	12 t/m 30 mei	9 juni
Tijdvak 2: Eerste afnames en herkansingen	13 t/m 24 juni	1 juli
Tijdvak 3: Herkansingen	5 t/m 8 juli	14 juli
Flexibele en digitale examens vmbo	Afnameperiode: 4 april t/m 22 juli*	15 juni

* Scholen plannen binnen deze afnameperiode zelf de afnamemomenten en herkansingen in.

Doorwerking maatregelen uit schooljaar 2019-2020 en 2020- 2021

In de examenjaren 2019-2020 en 2020-2021 zijn vanwege de omstandigheden als gevolg van de covid-19 epidemie verschillende maatregelen getroffen ten aanzien van het eindexamen. Een aantal van deze maatregelen werkt voor een deel van de examenkandidaten door in het schooljaar 2021-2022.

Gebruik van eindcijfers uit schooljaar 2019-2020

- Leerlingen die in schooljaar 2019-2020 examen hebben afgelegd, kunnen de komende jaren gebruik blijven maken van de eindcijfers die ze reeds hebben behaald in dat schooljaar. Dit geldt voor alle leerlingen die in 2020 een vak hebben afgesloten en om welke reden dan ook toen niet direct een diploma hebben gehaald. De eindcijfers die behaald zijn in schooljaar 2019-2020 blijven gebaseerd op het reeds behaalde schoolexamenresultaat. Er wordt niet alsnog deelgenomen aan het centraal examen voor deze vakken, tenzij het gaat om leerlingen die in schooljaar 2019-2020 op grond van artikel 37a van het Eindexamenbesluit VO al vervroegd eindexamen hebben afgelegd in één of meer vakken en dit/deze vak(ken) willen herkansen. De herkansing bestaat dan uit het alsnog afleggen van het centraal examen.
- Hetzelfde geldt voor staatsexamenkandidaten en vavo-leerlingen die in schooljaar 2019-2020 deelcertificaten hebben behaald. Net als andere jaren blijven ook de in schooljaar 2019-2020 behaalde eindcijfers tien jaar geldig en kunnen zij gedurende die periode worden ingezet om een diploma te behalen.

Vrijstelling van de 5,5-regel bij gebruik eindcijfers uit schooljaar 2019-2020

- In een regulier examenjaar is een voorwaarde om te kunnen slagen voor het diploma dat het rekenkundig gemiddelde van de bij het centraal examen behaalde resultaten ten minste een 5,5 is (de 5,5-regel).
- Leerlingen in het regulier vo, staatsexamenkandidaten en vavo-leerlingen die in schooljaar 2019-2020 één of meerdere vakken hebben afgesloten waarbij normaal gesproken een CE wordt afgenomen, zijn ook in examenjaar 2022 vrijgesteld van de 5,5-regel. Wanneer leerlingen in 2019-2020 wel enkele vakken hebben afgerond, maar die vakken of onderdelen in reguliere jaren niet worden afgesloten met een centraal examen, blijft de 5,5-regel wel van kracht. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om afronding van het vak maatschappijleer of het profielwerkstuk of een vak als BSM of informatica en informatietechnologie.
- Voor het staatsexamen geldt dat de 5,5-regel alleen vervalt als een in schooljaar 2019-2020 behaald resultaat voor een vak waarvan het CE toen is komen te vervallen, dit schooljaar wordt betrokken bij de uitslagbepaling. Een in schooljaar 2019-2020 behaald resultaat kan in schooljaar 2021-2022 niet bij de uitslagbepaling worden betrokken, als in het betreffende vak in 2021-2022 opnieuw eindexamen wordt gedaan.

Informatie voor staatsexamenkandidaten

Uitbreiding tweede tijdvak en spreiding over tijdvakken

- Het volledige staatsexamen, dat voor de meeste vakken bestaat uit een centraal examen en een college-examen (dit is een mondeling examen of een mondeling én een schriftelijk examen of een praktisch examen) per vak, vindt dit examenjaar op de reguliere wijze plaats.
- De afname van het centraal examen vindt plaats volgens het afnamerooster voor het eerste en het tweede tijdvak dat ook geldt voor reguliere vo-scholen. Staatsexamenkandidaten hebben ook de mogelijkheid om de centrale examens te spreiden over het eerste en het tweede tijdvak. Staatsexamenkandidaten (en bij het staatsexamen betrokken scholen) kunnen op de website van DUO het rooster vinden van de centrale examens en de college-examens.
- Staatsexamenkandidaten herkansen hun centrale examens na afloop van de college-examens, tijdens het derde tijdvak van het staatsexamen in augustus. Dit is conform het verloop in andere jaren en houdt verband met het feit dat kandidaten pas na afloop van de college-examens hun uitgangspositie kennen, weten of ze recht hebben op een herkansing en kunnen inschatten welk vak zij willen herkansen. Dat komt doordat de college-examens van staatsexamenkandidaten (net als in andere jaren) worden afgenomen na het centraal examen.

Extra herkansing

- Voor staatsexamenkandidaten die in examenjaar 2022 opgaan voor een diploma wordt, net als in het examenjaar 2021, de herkansingsregeling uitgebreid. Staatsexamenkandidaten die dit jaar opgaan voor een diploma en in eerste instantie niet geslaagd zijn, krijgen het recht op het herkansen van alle onderdelen van maximaal twee vakken waarin zij in 2022 staatsexamen hebben gedaan, mits zij daardoor alsnog kunnen slagen. Met onderdelen wordt bedoeld: centraal examen, mondeling college-examen, schriftelijk college-examen en praktisch college-examen.

Niet betrekken van het eindcijfer van één vak bij de uitslagbepaling

- Voor staatsexamenkandidaten die in 2022 opgaan voor het diploma geldt ook dat de resultaten van een vak, niet zijnde een kernvak, buiten beschouwing worden gelaten bij de uitslagbepaling als een kandidaat hierdoor slaagt. Dit werkt, gelet op de reguliere (herkansings)regels voor het staatsexamen wel iets anders dan voor leerlingen in het regulier onderwijs:
  - Als een staatsexamenkandidaat zijn examen heeft afgerond, wordt bepaald of de kandidaat is geslaagd. Als blijkt dat de kandidaat niet volgens de normale regels geslaagd is, maar wel met het buiten beschouwing laten van één (niet kern-)vak, dan is hij geslaagd.
  - Als een kandidaat niet geslaagd is, maar door het doen van een herkansing, die maximaal alle onderdelen kan omvatten van het staatsexamen van twee vakken waarin hij in 2022 staatsexamen heeft gedaan, alsnog op grond van de normale regels kan slagen, dan heeft de kandidaat recht op deze herkansing.
  - Na de herkansing wordt nogmaals bepaald of de kandidaat is geslaagd. Als blijkt dat de kandidaat niet volgens de normale regels geslaagd is, maar wel met het buiten beschouwing laten van één (niet kern-)vak, dan is hij alsnog geslaagd.

In aanvulling op de maatregelen die hierboven zijn toegelicht, worden ook een aantal aanvullende maatregelen genomen voor het staatsexamen. Een deel hiervan betreft maatregelen die ook in de examenjaren 2020 en 2021 van kracht waren en in 2022 worden doorgezet en een deel betreft nieuwe maatregelen.

Voorlichting vso-scholen over de eindexamens

- Om staatsexamenkandidaten zo goed mogelijk voor te bereiden op de afname van het mondeling college-examen maakt het CvTE een informatiefilmpje. In dit filmpje kunnen kandidaten zien hoe het mondeling college-examen verloopt en wat er van hen verwacht wordt. Zo weten kandidaten voorafgaand aan de examens wat zij kunnen verwachten van het examen en kunnen zij zich daarop voorbereiden.
- Dit informatiefilmpje en andere informatie over de maatregelen in examenjaar 2022 wordt door het CvTE verspreid onder alle deelnemende scholen en individuele kandidaten. Zo zijn alle kandidaten op de hoogte zijn van de mogelijkheden bij het staatsexamen.

Leerlingdossier bij college-examen

- Alle staatsexamenkandidaten hebben de mogelijkheid om eerder behaalde resultaten aan te leveren. Hierbij kan gedacht worden aan de resultaten van diagnostische toetsen, methodetoetsen of andere vormen van toetsing.
- De examinerator kan deze informatie gebruiken om inzicht te krijgen in de schoolvorderingen en het niveau van de kandidaat. Dit helpt de examinerator om het instapniveau van het examen te bepalen en daarmee zo goed mogelijk aan te sluiten bij het niveau van de kandidaat.
- De aangeleverde informatie maakt geen deel uit van de beoordeling van het college-examen en is daarmee ook niet van invloed op het uiteindelijke cijfer voor dit examen.
- De kandidaat kan deze informatie zelf meebrengen en aan de examinerator tonen. In het geval van een vso-leerling kan het ook via de contactpersoon van de vso-school worden aangeleverd. De informatie kan in hard-copy worden meegebracht naar het college-examen. Het format en de vorm waarin de informatie wordt geleverd staan niet vast.

Aanwezigheid eigen docent of vertrouwenspersoon bij het college-examen

- Als een staatsexamenkandidaat baat heeft bij de aanwezigheid van een eigen docent of vertrouwenspersoon bij de afname van het college-examen dan is dat mogelijk.
- Het doel hiervan is het geruststellen van de leerling en het creëren van een prettige en veilige afnameomgeving.
- Ook kan de vertrouwenspersoon uitleg geven over de situatie van de kandidaat zodat examineratoren begrijpen hoe de kandidaat reageert op vragen. Dit gebeurt veelal voorafgaand aan het examen zodat examineratoren hiervan ter voorbereiding op de afname kennis van kunnen nemen en de tijd tijdens het examen door de kandidaat optimaal benut kan worden.
- De aanwezige docent of vertrouwenspersoon heeft geen inhoudelijke rol bij de afname van het examen en heeft ook geen invloed op het bepalen van het cijfer. Hij of zij is ook niet aanwezig bij het vaststellen van de beoordeling.
- Een aantal voorbeelden van mogelijkheden voor de aanwezige persoon:
  - Hij of zij kan de kandidaat geruststellen;
  - Hij of zij kan de vraag van de examinerator zo nodig letterlijk herhalen;
  - Hij of zij kan verhelderende opmerkingen maken gedurende het examen. Dit zijn geen hints of antwoorden op de vraag;
  - Hij of zij kan aangeven dat de kandidaat even tijd nodig heeft om een antwoord te formuleren als de examinerator te snel doorgaat naar de volgende vraag.
- Vso-scholen melden aan DUO welke leerlingen een docent of vertrouwenspersoon willen meenemen, zodat de coronamaatregelen in het schoolgebouw kunnen worden gehandhaafd.
- Als individuele kandidaten iemand willen meenemen naar het examen melden zij dit eveneens bij DUO.
- Het CvTE en/of DUO verstrekken aanvullende informatie over de rol van de aanwezige docent of vertrouwenspersoon en de precieze mogelijkheden.

Vorbereiding examinatoren en vooroverleg op vso-scholen

- Gezien de omstandigheden van dit schooljaar wordt er bij de afname van het college-examen maximaal aandacht besteed aan de afnamecondities zodat de afname voor de kandidaat zo prettig mogelijk verloopt. In de afname wordt zo veel mogelijk maatwerk geboden aan de kandidaten, waarbij zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de beperkingen en specifieke behoeften van elke individuele kandidaat.
- In de voorbereiding van de examinatoren wordt specifiek aandacht besteed aan de omstandigheden van dit examenjaar en hoe hier zo goed mogelijk rekening mee kan worden gehouden door de examinatoren.
- Voorafgaand aan de afname van het staatsexamen bij vso-leerlingen wordt in contact tussen de voorzitter van de locatie en de contactpersoon van de vso-school besproken hoe de afname van het college-examen zo goed mogelijk bij de behoeften van de leerlingen van de school kan aansluiten.
- De contactpersoon van de vso-school fungeert daarbij als tussenpersoon tussen de (ouders van de) kandidaat en de locatievoorzitter bij het vormgeven van de afname van het examen. Bij dit voorbereidingsgesprek kunnen ook maatwerkmogelijkheden besproken worden.
- Bij maatwerk kan onder meer gedacht worden aan het geven van meer tijd aan kandidaten die dit nodig hebben om hun antwoorden te formuleren, of het bieden van de mogelijkheid de antwoorden op papier te geven als spreken een probleem is.

Data centrale examens staatsexamen

Examenrooster centrale examens staatsexamen ((schriftelijke) college-examens zijn niet opgenomen)		
Tijdvak	Afnamedagen	Bekendmaking N-termen
Tijdvak 1: Eerste afnames	12 t/m 30 mei	9 juni
Tijdvak 2: Eerste afnames	13 t/m 24 juni	1 juli
Tijdvak 3: Herkansingen	9 t/m 18 augustus	26 augustus